

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

**Завідувач кафедри генетики, розведення та
біотехнології тварин**

_____ Сергій РУБАН

«_____» _____ 2025 р.

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Розведення та використання коней верхових порід»

**Спеціальність 204 “Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва”**

Гарант освітньої програми

доктор сільськогосподарських наук, професор _____ Наталія
ПРОКОПЕНКО

Керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи

кандидат сільськогосподарських наук, доцент _____ Тамара
ЛИТВИНЕНКО

Виконала

_____ Софія Антюфеева

Зміст

Реферат (українською і англійською мовами)	4
Перелік умовних позначень, скорочень і термінів	
ВСТУП.....	5
Розділ 1 ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ.....	
1.1 Аналіз рейтингу племінних книг коней на 2025 рік	7
1.2 Рейтинг жеребців плідників у виїзді та найвідоміші лінії	9
1.2.1 Ліцензування жеребців головний крок для ліцензування жеребців	13
1.3 Ознаки, включені в оцінку племінної цінності для виїздки	16
1.4 Німецька філософія розведення коней	18
1.4.1 Оцінка наймолодшого покоління лошат у Німеччині	22
Розділ 2. МАТЕРІАЛ, УМОВИ І МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ РОБОТИ	27
Розділ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	
3.1 Видатні жеребці - плідники спортивного комплексу Gut Blee.	36
3.2. Оцінка коней за походженням	40
Розділ 4. ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ З КІНЬМИ	50
Розділ 5. АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	53
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	56

РЕФЕРАТ

Представлена робота містить картку кваліфікаційної бакалаврської роботи, титульний аркуш, завдання до виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи, реферат та складається з наступних розділів – зміст, вступ, основна частина (огляд літератури за темою матеріал і методика досліджень, результати власних досліджень, аналіз і узагальнення матеріалів, висновки та пропозиції виробництву)

Дипломна робота студентки 4 курсу Антюфеевої С.В виконана на 59 сторінках комп'ютерного тексту, містить 28 рисунків та 10 таблиць.

В списку літератури використано 27 джерел, у тому числі 17 джерел іноземною мовою.

У порівняльному аспекті була проведена оцінка спортивних коней європейської селекції за такими показниками, як спортивні якості, та походження з метою їх відбору для відтворення.

Для досягнення поставлених цілей вирішували такі завдання:

- проаналізувати цілі селекції провідних спортивних племінних організацій
- оцінити родоводи кращих спортивних коней
- дати характеристику робочим яkostям спортивних коней.

Ключові слова: спортивне конярство, вестфальська порода, робочі якості, родовід, племінна книга, конкур

Вступ

Кінне господарство займає важливе місце в аграрному секторі Німеччини, оскільки країна є однією з лідерів у сфері розведення, селекції та тренінгу спортивних і робочих коней. Високі стандарти племінної роботи, науковий підхід до генетичного відбору та розвинена система підготовки коней дозволяють Німеччині утримувати провідні позиції у міжнародних кінних дисциплінах, таких як виїздка, конкур та триборство.

Для цих трьох дисциплін Всесвітня федерація розведення спортивних коней щорічно публікує рейтинги найуспішніших у світі племінних книг. Німецькі теплокровні породи голштинська, ганноверська, ольденбурзька та тракененська постійно належали до вищого сегменту принаймні в одній дисципліні. У Німеччині Ганноверська та Ольденбурзька племінні книги є двома найбільшими племінними асоціаціями з точки зору кількості зареєстрованих племінних кобил і плідників, тоді як Голштинська та Тракененська племінні книги займають 4 і 6 місця. Разом чотири породи складають дві третини поголів'я теплокровних коней у Німеччині.

З 1980 року відбулося значне зростання впровадження репродуктивних технологій у спортивному конярстві, включаючи штучне запліднення і перенесення ембріонів. Наприклад, у 1985 році лише 1,4% німецьких спортивних коней було штучно запліднено, але до 2012 року цей показник зріс майже до 90%. Використання штучного інтелекту сприяло поширенню генетики від племінних жеребців у багатьох країнах і породах і призвело до глобалізації спортивного конярства, оскільки заводчики не обмежені місцем розташування.

Актуальність дослідження зумовлена значною роллю кінного спорту та племінної роботи у розвитку сільського господарства та спортивної індустрії. У Німеччині діє кілька впливових селекційних асоціацій, зокрема **Hannoveraner Verband**, **Oldenburger Pferdezuchtverband** та **Trakehner Verband**, які займаються відбором і вдосконаленням порід.

Мета роботи – проаналізувати особливості розведення, селекційного відбору та тренування коней у Німеччині, розглянути основні породи, методи тренінгу та підходи до вдосконалення кінного спорту.

Основними завданнями дослідження є:

1. Визначити історичні аспекти розвитку конярства в Німеччині.
2. Охарактеризувати основні породи спортивних і робочих коней.
3. Дослідити методи селекційного відбору та генетичного покращення коней.
4. Проаналізувати системи тренінгу та підготовки коней до змагань.
5. Визначити перспективи розвитку конярства у Німеччині та його вплив на міжнародну кінну індустрію.

Об'єктом дослідження є кінне господарство Німеччини, а предметом – технології селекції та тренінгу коней. У роботі використано методи аналізу наукових джерел, статистичного дослідження та порівняльного аналізу європейських систем розведення коней.

Методи дослідження Під час проведення експериментальних досліджень використано загальноприйняті методи: аналітичні, зоотехнічні, біометричні.

1.Огляд літератури

1.1 Аналіз рейтингу племінних книг коней на 2025 рік

Всесвітня федерація розведення спортивних коней (WBFSH) — це некомерційна федерація, що об'єднує майже 90 племінних книг спортивних коней з усього світу, що представляє близько 150 000 заводчиків. Щомісяця WBFSH публікує індивідуальні рейтинги та рейтинги племінної книги для кожної дисципліни з квітня по жовтень кожного року (www.WBFSH.org ; доступ 1 квітня 2025 р.). Остаточні рейтинги за цей рік публікуються в кінці цього циклу. Індивідуальний рейтинг для виїздки базується на бальній системі, згідно з якою коні отримують бали за кожне міжнародне змагання, в якому вони беруть участь; бали нараховуються за результатами та складністю змагань. Кількість очок, набраних кожним конем, визначає його позицію в індивідуальному рейтингу (www.WBFSH.org).

Найкращою племінною книгою в рейтингу WBFSH 2021 року для виїзкових книг була племінна книга гаоверської породи. За останні 10 років Племінна книга гановерської породи двічі займала перше, а найнижче місце, яке ця племінна книга отримала, було п'яте в 2014 та 2015 роках. Але у 2025 році найкращою племінною книгою є Голландська теплокровка (KWPN) що є вже лідером з 2023 року.

Таблиця 1.1

Дані світового рейтингу WBFSH для племінних книг з виїздки за 2021 рік.

Назва племінної книги	Абревіатура	Рейтинг 2021 р.	Генетична оцінка
Ганноверська порода	HANN	1	Так
Голландська теплокровка	KWPN	2	Так
Ольденбурзька	OLDBG	3	Так
Вестфальський	WEST	4	Так
Датська теплокровка	DWB	5	Так

Таблиця 1.2

Дані світового рейтингу WBFSH для племінних книг з виїздки за 2025 рік

Назва племінної книги	Абревіатура	Рейтинг 2025 р.	Генетична оцінка
Голландська теплокровка	KWPN	1	Так
Ганноверська порода	HANN	2	Так
Ольденбурзька	OLDBG	3	Так
Датська теплокровка	DWB	4	Так
Бельгійська теплокровка	BWP	5	Так

За цими порівняльними таблицями ми можемо зробити висновок що Голандська теплокровна є лідером на даний момент, та те що ця порода знатно покращила породні якості за ці 4 роки. На другому та третьому місці ГанOVERська та Ольденбурзька порода коней. Це показує сильну позицію цих порід які увесь час входять до топ 5 книг племінних книг. Завдяки цим двом порівняльним графікам ми можемо зрозуміти що це є найсильніші та найкращі племінні коні, 2 породи яких належать до Німецьких розплідників.

Усі німецькі племінні книги є членами Fédération Equestre Nationale (FN), Німецької федерації кінного спорту. FN залучає центральний обчислювальний центр для генетичних оцінок коней і молочної худоби в Німеччині, Vereinigte Informationssysteme Tierhaltung (VIT), щоб щорічно проводити інтегровану оцінку племінної цінності спортивних коней від імені FN та її членів ([Jaitner and Reinhardt, 2003](#)).

1.2 Рейтинг жеребців плідників у виїзді та найвідоміші лінії

Що року WBFSH ділиться не тільки рейтингом племінної книги для кожної дисципліни, а ще також рейтингом найкращих жеребців плідників року. У племінній роботі із заводськими породами коней оцінка жеребців за якістю потомства проводиться за приплодом, вирощеним у нормальних умовах, методами порівняння з однолітками та зі стандартом породи. Якість приплоду встановлюють на підставі записів господарств, даних бонітування та безпосереднього огляду молодняку. Оцінку якості потомства жеребця-виробника верхових порід ведуть за такими ознаками: працездатність, екстер'єр, типовість. Жеребців з найвищими індексами відносять до найкращих, з нижчими – до гірших, із середніми – до задовільних. Жеребців чистокровної верхової породи оцінюють за якістю потомства, враховуючи індекс успіху.

Таблиця 1.3

Топ 5 виїзdkових жеребців плідники на рік 2025

Місце у рейтингу	Кількість балів	Кличка жеребця
1	17745	Sandro Hit
2	17625	Jonhson
3	15405	Jazz
4	14956	Sir Donnerhal
5	14606	Quarterback

Ще я хочу представити вам найвідоміші виїзdkові лінії у світі . Ці жеребці є засновниками багатьох відомих нащадків та засновниками найкращих лінії у виїзді.

Florestan I (Fidelio- Furioso II) вважається найстарішою родовою лінією у Європі

Нащадки Florestan I, який має не менше 93 визнаних або ліцензованих жеребців у Німеччині, також досягли великих успіхів у спорті. За даними FN, дохід його прямих нащадків за все життя становить 2 443 070 євро.

Через свого сина Fidermark NRW (Mutter v. Werther) Florestan I є прадідом німецьких коней Famoso OLD (від Farewell III – Welt Hit II) під керівництвом Бенджаміна Верндля та Franziskus (від Fidertanz – Alabaster) з Інґрід Клімке. (знамениті нащадки які виступають на світовій арені)

Онук Fürstenball (v. Fürst Heinrich – Donnerhall), є батьком двох учасників чемпіонату світу, зокрема претендентки на медаль Heiline's Danciera (Mutter v. De Niro) від данської вершниці Каріни Кассе Крют.

Sandro Hit

Жеребець з найбільшою кількістю потомства – Sandro Hit (v. Sandro – Ramino) який минулого року посів перше місце у світовому рейтингу жеребців для виїздки WBFSH. Він посилає п'ятьох синів, двоє з яких походять від матері Brentano II, а двоє — від матері Donnerhall. Останнє стосується, наприклад: ганноверського жеребця Сальвіно, який виступає за збірну США під керівництвом Адрієнн Лайл і вже виграв срібло в командному заліку на Олімпійських іграх 2021 року та Чемпіонаті світу 2018 року.

Landgraf I (v. Ladykiller xx – Aldato)

Онук Landgraf I, Solos Landtinus (v. Landadel – Argentinus), є Tribiani (Mutter v. Michellino), кінь є партнер ведучого Сінгапурського вершника.

Двоє інших є у британській команді: Glamourdale (від Lord Leatherdale – Negro), чемпіон світу з виїздки семирічних коней 2018 року, на якому їздить Шарлотта Фрай, яка вважається кандидаткою на індивідуальну медаль, та Imhotep (від Everdale – Vivaldi), новий кінь Гран-прі Шарлотти Дюжарден.

Gribaldi (Kostolany- Enrico Caruso)

Тракенський жеребець Gribaldi, від лінії якого походять дев'ять учасників чемпіонату світу, молоді та перспективні: Greek Air (Mutter v. Florestan I) та Intermezzo van het Meerdaalhof (Mutter v. Balzflug)

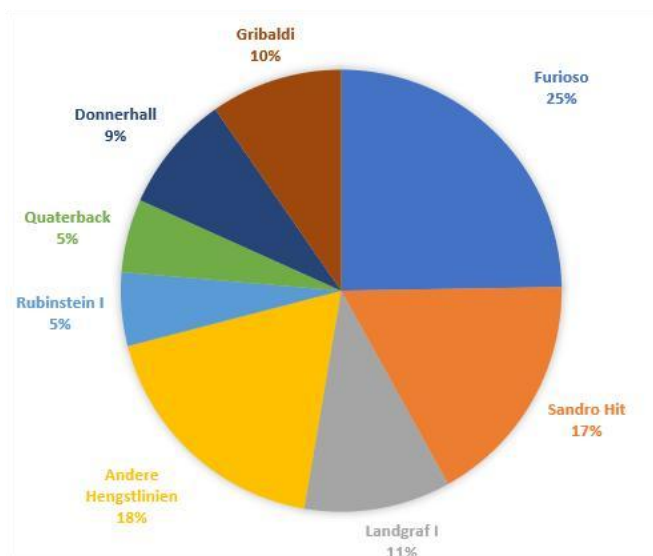
Переможець ліцензування тракененської верхової їзди та фіналіст Кубка світу Грібальді також є дідом жеребця KWPN Hermès (Mutter v. Flemmingh), який також є батьком переможниці Олімпійських ігор та чемпіонатів Європи Dalera BB (Mutter v. Handryk).

Donnerhall (v. Donnerwetter – Disput)

Вічнозеленим серед виробників для виїздки залишається Donnerhall. Ольденбурзький жеребець, народжений у 1981 році, який має 121 визнаного або ліцензованого сина в Німеччині на даний момент наприклад: De Niro (Mutter v. Akzent II), який виступав за Швецію під сідлом Терези Нільсхаген.

Таблиця 1.4

Діаграма ведучих ліній у виїзді в Європі

1.2.1 Die Oldenburger Hengstkörung (Ліцензування жеребців при Ольденбурзькій асоціації) обов'язковий крок для ліцензування жеребців

Що таке Körung (ліцензування) - це відбір відповідних тварин для розведення експертами-суддями. У процесі: На ліцензування відбирається близько 40 жеребців конкурного (OS) та 40 жеребців виїзкового (OL) напряму. Відбір найсуворіший. Для загального розуміння в асоціації зареєстровано 9758 заводчиків OL і OS на 2023 рік у понад 40 країнах світу, близько 8000 лошаг реєструються щорічно. Жеребці відібрані на ліцензування у Фехту складають навряд чи 2% від загальної кількості народжених жеребчиків.

Як проводиться **Körung (ліцензування)** - Щоб отримати позитивну оцінку ліцензування, жеребців оцінюють за рухами, стилем стрибків, опорою, екстер'єром, типом та загальним враженням. Усіх жеребців оглядають на тротуарі та на вигульному майданчику. Жеребці з виїздки також будуть представлені у вільному бігу та на корді, а жеребці з конкуру – у вільному стрибку та вільному бігу. Найкращі жеребці ліцензування ранжуються відповідно до їх особливих якостей у преміум-лоті, після чого оголошується жеребець-переможець. Ліцензовані та неліцензовані жеребці потім будуть виставлені на аукціон жеребців.

Головний приз - після успішного проходження тесту на продуктивність жеребців та огляду першого потомства, жеребців оцінює Ольденбурзька комісія щодо їхньої продуктивності та спадковості. Переможець головної премії буде обраний у виїзковій та конкурній дисципліні.

Огляд під сідлом - весняне ліцензування коней з випробуванням сідла відбувається разом із весняним елітним аукціоном в Ольденбурзькому кінному центрі Фехта. Після попереднього відбору в лютому, жеребців спочатку потрібно представити в основних аллюрах під сідлом у Фехті наприкінці березня/початку квітня. На скільки кінь добре під седлом також перевіряється стороннім вершником. Жеребців виставлять на аукціон на весняному елітному

аукціоні. Ця версія ліцензування має на меті привернути більше уваги до верхових якостей жеребців.

Тест на продуктивність жеребців - Відповідно до концепції, розробленої асоціаціями з розведення коней під егідою Німецької федерації кінного спорту (FN), ліцензований жеребець може бути остаточно внесений до Книги жеребців I асоціації з розведення коней або після 14-денного тесту на профпридатність і двох спортивних тестів. В якості альтернативи як доказ результативності можуть бути зараховані певні спортивні успіхи на турнірах.

Спортивні випробування для жеребців у віці чотирьох-п'яти років тривають три дні. У перший день спортивного іспиту проводиться складання з виведення коня на тверде покриття з бруківкою для оцінки рухів, ветеринарним оглядом та безкоштовними тренуваннями у залі для підготовки та іспиту. На другий день жеребці проходять випробування під керуванням свого вершника, після чого слідує коментар оціночної комісії, після чого жеребці остаточно оцінюються оціночною комісією в ході випробувань під керуванням іншого вершника на третій день.

План розподілу жеребців - Асоціація заводників коней Ольденбурзької області (OL) та Асоціація заводників коней для конкуру Ольденбурзької області (OS) публікують спільно розроблений План розподілу жеребців (HVP). Визнання відповідної асоціації чи обох асоціацій чітко зазначено щодо розподілу жеребців. Усі жеребці, заявлені власниками як активні, публікуються у плані розподілу жеребців. Жеребці, які отримали ліцензію будуть включені до плану розподілу жеребців. Жеребці, які ще не відповідають вимогам за робочими характеристиками, тимчасово заносяться до Книги жеребців II. Після успішного складання тесту на продуктивність їх переводять у Книгу жеребців I.

У трійку переможців для віізкових жеребців цього року ввійшли такі жеребці:

- Жеребець від батька (For Romance I x Diamond Hit – лінія Landadel)

Плідник: Dr. Rolf-Peter Schulze (Німечинна).

- Жеребець від батька (Fynch Hatton x Charmeur – лінія Voice) Плідник: M. vd Kraats (Нідерланди).

- Жеребець від батька (Asgard's Ibiza x De Niro – лінія Florencio I)

Плідник: Ewald Grotelüschen (Німеччина).

Також хочу поділитися що вперше за історію Die Oldenburger Hengstkörung (Ліцензування жеребців при Ольденбурзькій асоціації) був представлений жеребець який був виведений в Україні в господарстві « Status Victoria DBS UA». Це жеребець JeronimoST (батько Jovian по лінії For Romance 1) 4 річний ольндебурзький жеребець, 1.63 метри у холці темно-гнідої масті. Нажаль жеребець не отримав ліцензію через « наявність Української верхової лінії по материнській стороні», що показує дуже суровий відбір коней для ліцензування. Але деякі судді визнали цього коня перспективним для розведення і це може дати нам великий поштовх до надалі розвитку кінного спорту з орієнтиром на європейські стандарти.

Рис. 1.2.1 Жеребець Jeronimo ST (батько Jovian по лінії For Romance 1)

1.3 Ознаки, включені в оцінку племінної цінності для виїздки

Сучасне європейське конярство дедалі активніше інтегрує племінні ресурси різних країн. Важливим прикладом такої співпраці є досвід **Ганноверського племінного союзу** у використанні жеребців голландської селекції — породи **KWPN** (Королівський Вармблад Нідерландів) — у дресуванні. У виданні «Hannoveraner Jahrbuch Hengste» за 2021 рік було опубліковано племінні індекси дев'яти жеребців породи KWPN.

Таблиця 1.5

Племінні цінності жеребців KWPN для виїздки

Кличка коня	Дата народження	Тип	Племінний індекс	Рись	Галоп	Крок	Індекс заїдки
Ampere Rousseau/Flemming	2005	138	143	122	124	90	136
Bordeaux United/Gribaldi	2006	90	97	103	111	94	94
Bretton Woods Johnson /De Niro	2006	113	101	99	99	81	97
Buckingham Bordeaux/Rousseau	2011	78	91	98	87	97	101
Rousseau Ferrol/Römel	1998	116	117	105	100	92	129
Totilas Gribaldi/ Gledale	2000	92	110	101	109	97	79
Vitalis Vivaldi/	2007	118	130	103	124	104	100

d.Day							
Vivaldi Krack C/ Jazz	2002	131	134	105	119	112	96
Zack Pousseau/Jazz	2004	132	139	116	130	111	113
Середнє значення		112	118	105.8	11.4	97.6	105

На основі результатів оцінювання кобил під час внесення до племінної книги було здійснено розрахунок племінних цінностей, які підтвердили позитивну спадкову передачу показників екстер'єру, зокрема розвитку кінцівок. Середнє значення племінного індексу становило **118**, з коливаннями від **91** до **143**. Надійність цих даних є високою: кількість оцінених дочок на одного жеребця становила від 29 до 49, при цьому точність варіювала від **0,78** до **0,86**.

Оцінка виїзdkових якостей у системі ганноверської селекції проводиться на основі результатів племінних випробувань кобил, а також спостережень під час попереднього відбору коней на аукціонах. Кількість оцінених нащадків становила від 13 до 52 на одного жеребця, з точністю у межах **0,68–0,88**, що дозволяє зробити висновок про достовірність показників, хоча деякі значення з низькою точністю можуть змінитися у майбутньому.

Серед базових алюрів найвищі племінні індекси було виявлено за **галопом** — середнє значення **111**, у межах від **87** до **130**. Це свідчить про помітні індивідуальні відмінності між жеребцями. Найнижчим виявився індекс за **кроком** — у середньому **98**, із розмахом від **81** до **112**. Індокси за **риссю (106)** та **зручністю у їзді (105)** займали проміжне положення. Загальний середній племінний індекс у виїзdkі становив **105** при діапазоні від **94** до **119**, що є дещо помірним для потенційних спеціалістів дресирувальної спрямованості.

Зовсім іншу картину дає аналіз спортивно орієнтованих племінних індексів. Середній FN-індекс Німецької федерації кінного спорту за результатами випробувань молодих коней (включає дані з випробувань

жеребців, кобил і виїзdkових змагань серед молодих коней) становив **134**, з коливаннями від **117 до 150**. У восьми з дев'яти жеребців також був визначений індекс «найвищого досягнутого класу», середнє значення якого склало **157**, при розмаху від **133 до 184**, що вказує на високий спортивний потенціал.

Селекційна концепція KWPN: цільова модель виїзdkового коня

У публікації "*The KWPN Horse*", підготовленій племінною організацією KWPN у 2012 році, детально окреслено **селекційні цілі та критерії відбору** для нідерландського виїзdkового коня. Головною селекційною метою задекларовано виведення коня, який за показниками екстер'єру та характером рухів є максимально придатним для участі у змаганнях **рівня Grand Prix**. Багато критеріїв KWPN збігаються з тими, що застосовуються у ганноверській селекції, однак у нідерландській школі спостерігаються інші акценти. Зокрема, вказується:

«Витягнутість та вертикальна постановка шиї — це одна з основ виїздки, тому ми віддаємо перевагу коням із високо поставленою та вертикально орієнтованою шиєю».

Велике значення також надається так званій «вгору» (**алюр в гірку**) — кінь має бути здатний піднімати передню частину корпусу, демонструвати легкість руху, гарну самонесучість, активну роботу задніх кінцівок та хорошу гнучкість у суглобах. Особливо цінуються легкі колінні рухи, активний задній хід і пластичність усіх елементів руху. У сукупності це формує ідеал спортивного виїзdkового коня з високим потенціалом у класичних дисциплінах.

1.4 Німецька філософія розведення коней

Єдина мета розведення: Зі зміною використання коней змінювалися й цілі розведення організованого конярства. У сучасному конярстві існує ретельно скоординована програма розведення, яка поєднує практичні знання з

науковими та дозволяє племінним асоціаціям встановлювати власні пріоритети в олімпійських дисциплінах конкуру, виїздки та триборства.

Після завершення процесу селекції, спрямованого на створення сучасного верхового коня, асоціації конярства у 1975 році вирішили сформулювати єдину мету селекції для німецького верхового коня:

„Gezüchtet wird ein edles, großliniges und korrektes, gesundes und fruchtbares Pferd mit schwungvollen, raumgreifenden, elastischen Bewegungen, das aufgrund seines Temperamentes, seines Charakters und seiner Rittigkeit für Reitzwecke jeder Art geeignet ist.“

«Ми вирощуємо благородного, добре збудованого, правильного, здорового та плідного коня з енергійними, пружними рухами, який завдяки своєму темпераменту, характеру та їздовим якостям підходить для всіх видів верхової їзди».

З цією метою розведення, племінні асоціації створили систему, в рамках якої вони можуть встановлювати пріоритети для кожної популяції стосовно мети розведення та програми розведення. Точні описи різних порід німецького верхового коня можна знайти у відповідних правилах племінних книг племінних асоціацій, хоча вони відрізняються лише нюансами основних характеристик. Однак, особлива увага приділяється відповідному цільовому використанню.

Законодавство про розведення тварин вимагає впровадження програми розведення для кожної племінної асоціації, визнаної відповідно до закону про розведення тварин. Без програми розведення цілеспрямована підтримка розведення породи неможлива.

Якість завдяки ретельному відбору: Графіка особливо чітко демонструє взаємодію між оцінкою екстер'єру та продуктивністю на окремих етапах відбору. На ілюстрації зображено відбір жеребців та племінних кобил. Якщо умови утримання тварин майже однакові, це дає змогу отримати достовірні

результати і проводити ранній відбір племінних тварин без значного збільшення часу між поколіннями.

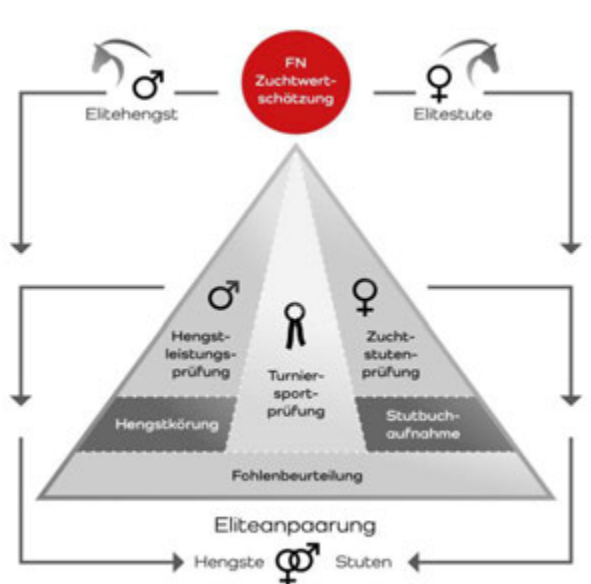

Рис 1.4.1 Як проводиться відбір коней для селекції в Німеччині

Після початкової оцінки лошати, жеребців або кобил відбирають для ліцензування або реєстрації в племінній книзі. Згодом, продуктивність коней на станції або в польових умовах реєструється під час випробувань продуктивності жеребців або випробувань племінних кобил. Тест на продуктивність збирає важливу інформацію про характеристики племінного коня, визначені в меті розведення.

Але вся участь коней у змаганнях також належить до випробувань на продуктивність у верховому конярстві. Дані для оцінки племінної цінності надаються після турнірів, які оцінюються за допомогою інтегрованих стандартів для жеребця та кобили. Всі ці дані про продуктивність, отримані в результаті розведення та спортивних змагань та потомствених показників, включаються до оцінки племінної цінності. Таким чином, це являє собою четвертий етап селекції в програмі розведення німецького верхового коня.

Програма розведення для всіх порід: Навіть у німецькому поні-розведенні розведення без мети та програми розведення немислиме. Програма

розведення поні розроблена для розведення поні для дозвілля та спорту. Програма розведення спрямована на збереження типових для породи характеристик. У розведенні поні також тестування племінних тварин служить незамінним засобом селекції. З цієї причини проводяться випробування продуктивності жеребців та племінних кобил для різних порід поні.

Нижче представлені асоціації коней які засновані у Німеччині і грають велику роль у світовому розвитку та покращенню порід коней у світі.

Рис 1.4.2 Німецькі асоціації коней та їх емблеми

1.4.1 Оцінка наймолодшого покоління лошат у Німеччині

Оцінювання лошат можуть організувати члени Королівського голландського фризького племінного союзу (KFPS). Під час таких заходів оцінюються виключно лошата. Вони проводяться починаючи з 1 вересня за умови, що зареєстровано щонайменше 30 лошат. Всі витрати, пов'язані з організацією оцінювання, а також усі ризики, повністю покладаються на заявника. Заявник також несе відповідальність за повну організацію події. Участь KFPS обмежується наданням членів журі, радників з оформлення ідентифікаційних документів (еквіденпасів), реєстраційних форм та, за потреби, каталогів учасників.

На цій неділі я побувала на чемпіонаті і аукціоні для лошат в Німецькій стайні під назвою «Gut Schwalbruch » завдання цього чемпіонату є представити молоде покоління для продажу та реклама селекційного центру. На таких виступах заплідники можуть придбати майбутні таланти для спорту, а також для подальшого продовження розведення чи покращення лінії. Оцінку лошат проводять 3 різні асоціації порід «Reinische», «Бельгійська теплокровка» та «Niedersaksen». Максимальна оцінка може бути до 30 баллів за: рух лошати, перше враження та оцінюють також породну лінію.

Рис 1.4.1.1 Логотип стайні яка вирощує лошат та проводить турнір

Рис1.4.1.2 суді трьох асоціації оцінюють молоде покоління

На цьому аукціоні та чемпіонаті представлені молоді кобили та молоді жеребці віком 1 місяць з 20 різних плідників. Головною ідеєю цього є пробіжка з кобилою маткою та лошатом і подивитися на його рухи, реакцію, а також подивитися на кобилу матку та на її характер який може перейняти молоде покоління. Після перемоги у своїй категорії проводиться аукціон де ціна починається від 6.000 євро. Нижче я покажу 2 представники молодих кобилок та 2 молодих жеребчиків. Молоді кобили які перемогли:

Рис.1.4.1.3 Переможниця кобила Venturo (від батька та засновника лінії Sandro Hit) з загальним балом 28.5 вестфальської породи

Рис.1.4.1.4 Друге місце Lowa Gold (від батька Escamillo - Negro) з загальним балом 27 ганноверської породи

Молоді жеребці які перемогли:

1.4.1.5 Secret Lover (батько Jemeson - Jazz) гочів перше місце з балом в 29,5 бельгійська теплокровна порода

1.4.1.6 Von Esprit (батько Fürst Romancier) друге місце з балом в 28 гановерська порода

За висновком цього чемпіонату, ми змогли відібрати краще покоління для розвитку розведення та змогу дізнатися більше про цей захід. Багато знаменитих вершників купують маленьких лошат на перспективу великого спорту, що може збудувати кращий зв'язок з конем та зробити коня під себе з перших кроків.

РОЗДІЛ 2

МАТЕРІАЛ, УМОВИ І МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ РОБОТИ

Дослідження проводяться на Стайні Gut Blee, що знаходиться у невеликому містечку Monheim на березі річки Rhein. Комплексу належать 25 га землі. На 1 га землі знаходиться сам комплекс (стайня). На території комплексу є 3 стайні: основна стайня з станками для 56 коней, стайня для 10 коней та стайня з відкритими станками на 8 коней. В даному комплексі є два види отримання з відкритими станками (станки які знаходяться не в основній стайні та є меншими) та у закритій стайні. В комплексі також є відкрите поле для конкуру та 2 закритих манежи для занять взимку, деяка земля виділена для молодих коней для дорошування. Коні на дорошуванні це коні яким 3 роки чи 3.5 роки, які потребують ще півроку-рік перш ніж почати заїзд. У Німеччині молодих коней починають заїжджати у віці 4-4,5 роки, причина є тим що у коня до 5 років ще активно формується скелет та поведінка, щоб уникнути у подальшому проблем зі здоров'ям та з психікою експерти радять почати заїжджати коней у віці від 4 років. Також на території комплексу знаходяться хлів для зберігання сінна, соломи та сухих кормів і гараж для техніки такої як трактори та авто для транспортування коней.

Рис 1.2 План стайні Gut Blee: 1-Основна стайня, 2- критий манеж, 3- поле для тренінгу на землі або взимку для вигул, 4- відкриті станки, 5- менша стайня, 6- критий манеж для прокату, 7- поле для вигулу, 8- конкурне поле, 9- хлів для зберігання кормів, 10- гараж для зберігання техніки

Основна стайня розрахована на 58 голів. Розмір станків є $3,5 \times 3,5$ м та оснащенні автопоїлками та кормушками. У даній стайні між станками не має решітчастої перегородки, вона зроблена з цегли. Данна перегородка є дуже зручною для отримання жеребців та кобил біля один одного. З решітчастої сторони станку є спеціально вбудовані віконця, які за потребою можна відкрити та закрити. Прохід у стайні 2м, що дозволяє ставити коня на розв'язки та підготовлювати до роботи і забезпечує комфортний прохід для коней.

Рис. 2.2 Вигляд стайні всередині та солярій з місцем для миття коней взимку

Окрім станків в цій стайні також є 2 бокси для миття коней у зимній період, а також солярій. Щоб використовувати солярій треба заздалегідь записатися. Для цього у цій стайні використовують дошку з таблицею у якій зазначені дні та час. Також на цій дошці заздалегідь вказують яких коней потрібно підкувати або розчистити. Конюшня не має стаціонарного коваля тому він приїздить раз у 1,5 неділі. Також у головній стайні знаходиться вхід до манежу. Манеж є 20×15 м що забезпечує завдяки своєму розміру змогу проводити змагання навіть у холодну пору року. В манежі обкладенні дзеркала, що допомагає відстежити свої помилки. Також у манежі для літньої пори року вмонтовані датчики автоматичного поливу, які працюють раз у день у відповідний час. У зимню пору року коли манеж використовують дуже часто, проводять обов'язково обробку ґрунту, що застерігає від нерівності. Манеж також обладнаний трибунами та місцем для судів, звідки вони можуть спостерігати за спортсменами.

Рис 2.3 Закритий манеж

Конкурний плац розміром 40х60 з високоякісним євро-грунтом придатним для маршрутів з висотою 160 см. В комплекс входить тренажер для ходьби коней розрахованих на шість голів кожна. Вони використовуються для компенсування дефіциту рухливості спортивного коня. Три пісчаних левад розміром 8х6 метрів, десять трав'яних левад розміром 8х6 метрів та шість трав'яних левад 15х15 метрів для молодих коней. Всі левади оснащені електричним пастухом для запобігання втечі коня та ушкоджень.

Рис 2.4 Бойове конкурне поле

Рис 2.5 Тренажер для ходьби

Рис 2.6 Антюфеева С. тренінг коня Socke класу гран-при ганноверської породи батька Sir Donnerhal

Рис 2.7 Антюфеева С. тренінг молодого чотирьох рычного коня Rabel гановерської породи батько Gribaldi

Годівля коней: Коні відносяться до травоядних тварин з однокамерним шлунком. Травний апарат у них добре пристосований до використання усіх видів рослинних кормів як на пасовищі, так і з годівниці. Коні мають винятковий нюх, рухливі і чутливі губи, завдяки яким вони відбирають у кормах їстівні частки і залишають неїстівні (землисті частки, камінчики, насіння бур'янів, надмірно пахучі компоненти тощо).

Основи годівлі: За умови ретельного перегляду мінерального забезпечення та забезпечення підвищених потреб сучасного спортивного коня в поживних речовинах за допомогою відповідних кормових добавок, класична система годівлі вівсом і сіном може вважатися цілком відповідною раціоном для спортсмена. Цільове забезпечення мікроелементами (вітамінами і мікроелементами), біологічно активними речовинами та вторинними рослинними сполуками з трав сприяє оптимальному функціонуванню обміну речовин, що необхідно для підтримки високої фізичної активності. Це дозволяє ефективно засвоювати енергетичні компоненти корму, забезпечуючи максимальну енергетичну віддачу без перевантаження органів травлення. У результаті кінь отримує можливість досягати високих спортивних результатів, зберігаючи при цьому фізіологічну рівновагу та витривалість на найвищому рівні.

Кількість корму: Незважаючи на підвищену потребу у енергії та обмежений об'єм шлунково-кишкового тракту коня, раціон з грубими кормами у кількості не менше 1,5 кг на 100 кг живої маси тварини є цілком обґрунтованим. Важливим, але часто недооціненим компонентом годівлі коней є якісна солома, яка має суттєве значення для підтримання нормальної діяльності шлунково-кишкового тракту. Рекомендовано додавати щонайменше 3 кг кормової соломи на кожну тварину щодня.

Солома має перевагу в тому, що вона містить геміцелюлози, пектин, а також лігнін — деревинну речовину, яка характеризується низькою здатністю до зв'язування води. Завдяки цьому солома забезпечує жуйний процес, надходження сирової клітковини та енергії без перевантаження травного тракту. Таким чином, добова норма грубого корму для спортивного коня масою 600 кг становить близько 12 кг. Споживання сирової клітковини стимулює тривале жування, що важливо як для активації процесів травлення, так і для зменшення стресового навантаження. Під час жування з кухонної солі (натрій хлорид)

біохімічно утворюються як соляна кислота для шлунка, так і натрій бікарбонат — речовина, необхідна для лужного балансу тканин, що, зокрема, є профілактикою ушкоджень сухожилів та зв'язок.

Спортивні коні, які недоотримують достатню кількість грубих кормів, часто мають виснажений вигляд, стають жорсткими, "засмоленими" і малорухливими, що негативно впливає на їхню працездатність та загальне здоров'я.

На стайні Gut Blee використовують корми для всіх коней однаково овес та гранульовану люцерну. Але кожен власник може регулювати годівлю коней додаючи різні мюслі, каші, олії або ісландський мох. Тут я хочу трішки більше розповісти саме про використання добавок на основі олій до раціону коней та ісландського моху.

Використання олій в раціоні спортивного коня: Підвищення частки олій в концентрованому кормі до семи–десяти відсотків на кожен кілограм корму забезпечує високоефективне джерело енергії, що легко засвоюється в тонкому кишечнику. Олія містить близько 38 мегаджоулів енергії на кілограм, що втричі перевищує енергетичну цінність вівса. Таким чином, 300 мілілітрів олій можуть замінити один кілограм вівса. Проте при цьому майже повністю використовується здатність коня перетравлювати жири. Засвоєння жирних кислот не впливає на рівень глюкози в крові і не стимулює інсулінову відповідь. Проте годівля олією має здійснюватися рівномірно протягом дня, оскільки кінь не має жовчного міхура, а отже розщеплення і травлення жирів відбувається безперервно.

Серед переваг олійної годівлі слід виділити можливість використання якісних рослинних олій, зокрема лляної, яка є джерелом омега-3 жирних кислот. У спортивних коней ці кислоти є попередниками для утворення гнучких еритроцитів, що забезпечують ефективно перенесення кисню. Лляна олія покращує плинність крові навіть у найдрібніших капілярах, знижує запальні

процеси в організмі та сприяє відновленню мембран нервових клітин. Крім того, омега-3 жирні кислоти відіграють важливу роль у формуванні кісткової тканини.

Ісландський мох (*Cetraria islandica*) є цінною лишайниковою рослиною, що має широкий спектр позитивного впливу на здоров'я коней. Його використовують переважно при захворюваннях дихальних шляхів, а також для нормалізації кислотності шлунка та підтримки загального імунного стану організму.

Застосування при хворобах дихальної системи: Ісландський мох ефективно зменшує подразнення слизових оболонок, зміцнює їх, а також чинить природну антибіотичну дію. Ця рослина покращує стан слизових оболонок ротової порожнини та гортані, знижує запальні процеси та сприяє полегшенню симптомів при кашлі, бронхіті чи інших респіраторних захворюваннях. Завдяки своїм властивостям, коні можуть навіть інстинктивно споживати його в природному середовищі.

Позитивний вплив на шлунково-кишковий тракт: При захворюваннях шлунка та кишечника Ісландський мох сприяє регуляції шлункової кислотності, що особливо важливо для профілактики та лікування виразкових процесів. У його складі містяться:

- слизові речовини, що захищають слизові оболонки;
- вітамін B12, важливий для кровотворення;
- цетрарин і гіркі речовини, які покращують апетит і травлення;
- антибіотичні сполуки природного походження;
- йод (Ісландський мох є найбільш йодовмісною наземною рослиною);
- кремнієва кислота – важливий мікроелемент для зміцнення сполучної

тканини.

Завдяки цьому мох сприяє відновленню після хвороб, зменшує наслідки анемії та підтримує життєві функції організму після крововтрат чи хірургічних втручань.

РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ

3.1 Видатні жеребці - плідники спортивного комплексу Gut Blee.

Von Coeur – ганноверський вороний жеребець – 2012р.н. висота в холці - 170см. Визнання жеребця для поліпшення ганноверської породи, занесений у першу племінну книгу та має дуже виражені виїзdkові цінності, також признаний для поліпшення в Нідерланських та Шведській асоціації для розбавлення крові.

Von Coeur має великий досвід у змаганнях. Свої перші змагання він провів у віці п'ять років з загальним балом у 9,0 з 10. Потім через деякий час отримав третє місце на міжнародних змаганнях серед шести річних коней. Кінь підготовлений до класу гран-при та входив не раз у трійку переможців на міжнародних змаганнях. Результати нащадків у племінному використанні. Загальна кількість нащадків: 900 Кількість нащадків, зареєстрованих у Ганноверській племінній книзі: 585 Вікова структура нащадків: Вік 0–2 роки: 19, вік 3–6 років: 111, вік 7 років і старше: 455. Зареєстровані племінні кобили: 135 з них отримали особливу премію: 75

Нащадки з видатними виступами на шоу:

Von Von, DE 431310119116 — резервна переможниця виставки Herwart von der Decken-Schau, Ферден, 2019

Von Von M, DE 431310172317 — резервна переможниця виставки Herwart von der Decken-Schau, Ферден, 2020

Кількість синів, визнаних Ганноверським союзом жеребців: 20 з них внесено до Книги жеребців I для ганноверської породи: 11. Серед них: Banksy Coeur DE 431310149719, Bellany DE 433332142817

Ben Benicio – вестфальський гнідий жеребець – 2013 р.н висота в холці – 168 см. Жеребець використовується для поліпшення порід Вестфальський та ганноверської, також признаний усіма німецькими асоціаціями в Німеччині та Нідерландах (KWPN).

Ben Benicio спочатку був запланований як кінь для розведення, але з часом його виїзковий потенціал розкрився тому вперше він стартував у віці 7 років та був підготовлений до класу середній-приз та був учасником міжнародних змагань. Жеребець володіє рухами які цінують усі виїзкові розплідники «вгору».

Результати нащадків у племінному використанні. Загальна кількість нащадків: 196 з них 5 ліцензованих жеребців та 25 отримали особливу премію.

Племінна результативність: Вік 0–2 роки: 41, Вік 3–6 років: 63, Вік 7 років і старше: 89. Нащадки з успіхами у спорті: 33

Fürstenball – Ольнденбурзький вороний жеребець – 2006 р.н висота в холці – 168. Схвалено для: Вестфалії, Рейнської області, OS, Ганновера, DSP, Гольштейну, Італії, Швейцарії, усіх асоціацій нових федеральних земель, Selee Francais, AES, Швеції.

Блискучий жеребець з вишуканими рухами та прекрасним характером почав відразу свою кар'єру у виїзді з чотирьох років та був заїжджений до рівню гран-прі та посів перше місце на Німецьких національних змаганнях . Згодом жеребець отримав в 2009 році ліцензію для розведення. Після цього з'явилося на світ багато талановитих нащадків. Зараз знаходиться на пенсії та насолоджується просторами полей.

Результати нащадків у племінному використанні. Загальна кількість нащадків: 3392. Результати племінної діяльності кількість нащадків, зареєстрованих у Ганноверському союзі: 1171: Вік 0–2 роки: 52, Вік 3–6 років: 122, 7 років і старше: 997. Кількість племінних кобил, внесених до племінної книги: 342 з них з особливою премією — 341

Нащадки з видатними виставковими результатами:

Fannie, DE 431310272911 — резервна переможниця виставки Herwart von der Decken, Верден, 2014

Fine Lady, DE 431310385511 — переможниця виставки Herwart von der Decken, Верден, 2014

Feingefühl, DE 431310722215 — резервна переможниця виставки Herwart von der Decken, Верден, 2018

Сини, визнані Ганноверським союзом жеребців — 31, з них внесено до Книги жеребців I для ганноверців — 18: серед них Falihandro DE 431310775014 та Farrell DE 431310366211

Fidertanz – рейнський верховий жеребець – гнідий – 2002 р.н висота в холці – 168. Схвалено для поліпшення спортивних якостей порід: Ганноверська, Гольштейн, OS, Вестфальська, а також спортивних коней Рейнської області, Мекленбурга, KWPN, Selle francais, усіх асоціацій південної Німеччини та асоціацій у нових федеральних землях, Швеції, AES. Віце-бундесчемпіон серед верхових коней 2005 року займав сьоме місце у світовому рейтингу WBFSH серед виробників коней для виїздки у 2022 році. Кінь не тільки з золотим серцем та характером. Мав не тільки потенціал у виїздці, а також для конкуру але вишукані рухи та поступливість перемогли і жеребець почав розвиватися у напрямку виїздки. Почав він свої шлях з пяти років і закінчив класом гран-прі.

Результати нащадків у племінному використанні. Загальна кількість нащадків: 3072. Продуктивність нащадків у розведенні Зареєстровано нащадків у Ганноверській племінній асоціації: 1173. Вікова структура: Віком 0–2 роки: 60, Віком 3–6 років: 108, Віком 7 років і старші: 1005. Зареєстровані племінні кобили: 325 з них із особливою премією: 230. Сини, затвержені Ганноверською асоціацією: 23 з них внесені до Племінної книги I для ганноверських коней: 13. Серед них: Fahrenheit DE 431310826607 та Feedback DE 443430443207

Estobar NRW – вестфальський жеребець - коричневий – 2004 р.н висота в холці 169. Схвалений для племінного використання в Zangersheide, Westphalia, Hanover, OS, AES, інших племінних асоціацій за запитом. Цілком заслужено Estobar вважається засновником лінії, і для всього колективу державного кінного заводу велика гордість. Слухняність, енергійність, сила та унікальне відчуття в сідлі — все це уособлює Estobar NRW, видатний дресирувальний кінь. Ще молодим жеребцем він став переможцем ліцензування NRW у 2006 році, а також виграв дресирувальну частину 70-денного тесту в Адельхайдсдорфі. Згодом він здобув численні перемоги аж до рівня Гран-прі. Однак сьогодні його найкраща реклама — це його нащадки. Вхідження Estobar NRW до топ-1 % кращих виробників верхових коней підтверджує його унікальні племінні якості.

Тричі Estobar NRW став батьком чемпіонів Бундесчемпіонату верхових коней, зокрема Escolar і Equitaris I. Серед 10 ліцензованих синів — добре знані Escolar, його повнорідний брат Escorial, а також Equitaris I та II. Понад 23 нащадки Estobar NRW вже мають успіхи у змаганнях до класу S включно. Він також проявив себе як винятковий батько маток: його дочка Evita подарувала світові About You, сина AC/DC, який улітку 2020 року був проданий за 1,65 мільйона євро.

Сини та дочки Estobar NRW не лише продовжують легендарну кров Ehrentusch, але й належать до материнської лінії 218, яка була визнана нідерландським племінним журналом Sport Horse Breeding найуспішнішою дресирувальною материнською лінією у світі.

Результати нащадків у племінному використанні. Загальна кількість нащадків: 430 з них 10 ліцензованих жеребців та 19 отримали особливу премію. Племінна результативність: Вік 0–2 роки: 49, Вік 3–6 років: 74, 7 років і старші: 307. Нащадки з успіхами у спорті: 152

3.2. Оцінка коней за походженням

Практика показує, що в залежності від підбору жеребця до кобили отримують потомство з різною господарською цінністю. Це зумовлює необхідність ретельного добору пар для природного парування або штучного осіменіння з метою одержання високоякісного приплоду. Попри те, що добір залишається однією з найскладніших і найменш досліджених теоретично проблем у тваринництві, саме він відіграє ключову роль у вдосконаленні порід коней шляхом цілеспрямованого впливу на спадковість.

Далі ми розглянемо родоводи та спортивні досягнення жеребців плідників спортивного комплексу Gut Blee. Спочатку ми розглянемо з чого складається паспорт коня та яка інформація там міститься. Перша титульна сторінка містить загальну інформацію таку як ідентифікаційний номер коня та до якої асоціації коней належить кінь.

Рис.3.2.1 Титульна сторінка паспорту коня

На другій сторінці знаходиться загальна інформація коня така як: стать, рік народження, якої масті, місце народження, місце виведення, наявність мікро

чіпу та які відмітки має на тілі. Також деякі коні можуть мати клеймо на лівій задній нозі, але після 2017 року клеймування було заборонено.

Zuchtbescheinigung: Abstammungsnachweis		Lebensnummer: DE421000292904 2				
Lebensnummer Identification No./No. d'identification		Rasse Breed/Breeds				
DE421000292904		HOLSTEINER WARMBLUT				
Name Name/Nom		STAMM: 776				
Geschlecht Sex/Sexe		MAENNLICH				
Farbe Colour/Color		DUNKELBRAUN				
Letztes Deckdatum der Mutter Date of last cover of the mare/Date de saillie de la mère		04.04.2003				
Geburtsdatum Date of birth/Date de naissance		15.03.2004				
Geburtsort Place where born/Un d'élevage		NL-DENEKAMP				
Züchter Breeder/Éleveur		BOLSCHER J.A. STOVELERWEG 4 7495 TM AMBT DELDEN				
Besitzer Owner/Propriétaire		OO 94544 DE DINKEL HOEVE V.O.F. MARJOLIJN STAMSNYDER STROOTHUIZERWEG 30 NL 7591 NB DENEKAMP				
Mikrochip Identification no./Marquage actif le		06.08.2004				
Mikrochip (Nummer/Injektionsstelle) Microchip (number/location of insertion)/Place électronique (numéro/lieu d'injection)		Mikrochip Location/Chips				
06.08.2004		ELMSHORN				
Zuchtbrand Brand/Marquage au fer rouge		Numpenbrand Brand number/Marque d'un numéro au fer rouge				
		29				
Mikrochip (Nummer/Injektionsstelle) Microchip (number/location of insertion)/Place électronique (numéro/lieu d'injection)		Abstammungsprüfung Verification of authenticity/Analyse de pedigree				
06.08.2004		BONN 200403450				
Abzeichen bei Fuß der Mutter Markings taken with dam by/Signalement relevé sous la mère par						
1) Kopf Head/Tête	2) Vorderbein links Foreleg L/Av. C	3) Vorderbein rechts Foreleg R/Av. D	4) Hinterbein links Hindleg L/Post. C	5) Hinterbein rechts Hindleg R/Post. D	6) Körper Body/Corps	7) Sonstige Abzeichen/am Markings/au/Markings/au
1)- WEISS. STERN - WEISS. SCHNIPPE 5) UNREGELMAESSIG FUSS						

Рис. 3.2.2 Друга сторінка із загальною інформацією

На третій сторінці знаходиться зображення коня на яких показується відмітки на тілі коня червоною лінією. На контурі коня відмітини голови і кінцівок обводять червоним кольором і злегка заштриховують. Це стосується і відмітин коней сірої масті, але тільки в тих випадках, коли шкіра під ними рожева. Білі відмітини на кінцівках позначаються в трьох експозиціях (ліворуч, праворуч і ззаду). Якщо вони відсутні, то про це зазначається у письмовому описі. Завитки волосся позначають хрестиком чи іксом «х». Тавро і татуювання позначаються схематичним рисунком, тобто пишеться їх фактичний номер.

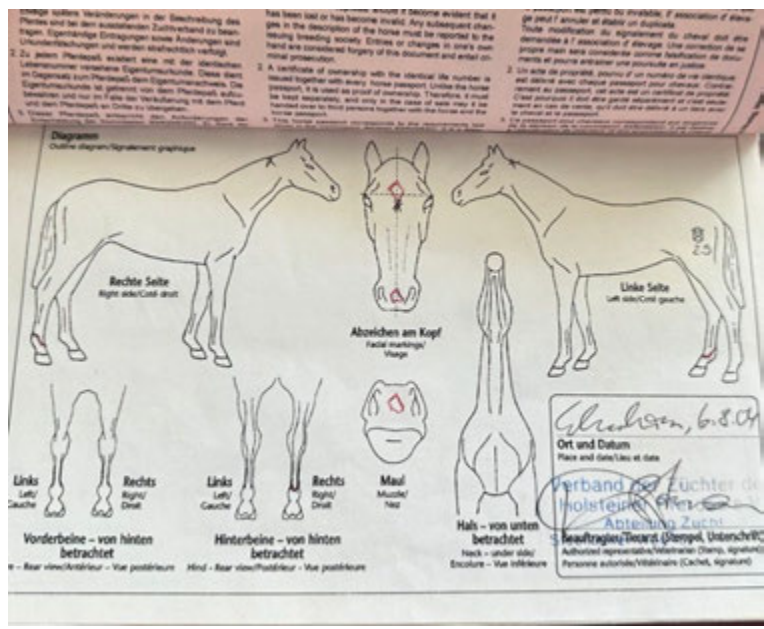

Рис.3.2.3 Позначення відміток у паспорті

На четвертій сторінці знаходиться родовід коня до лінії прадіда та обох батьків.

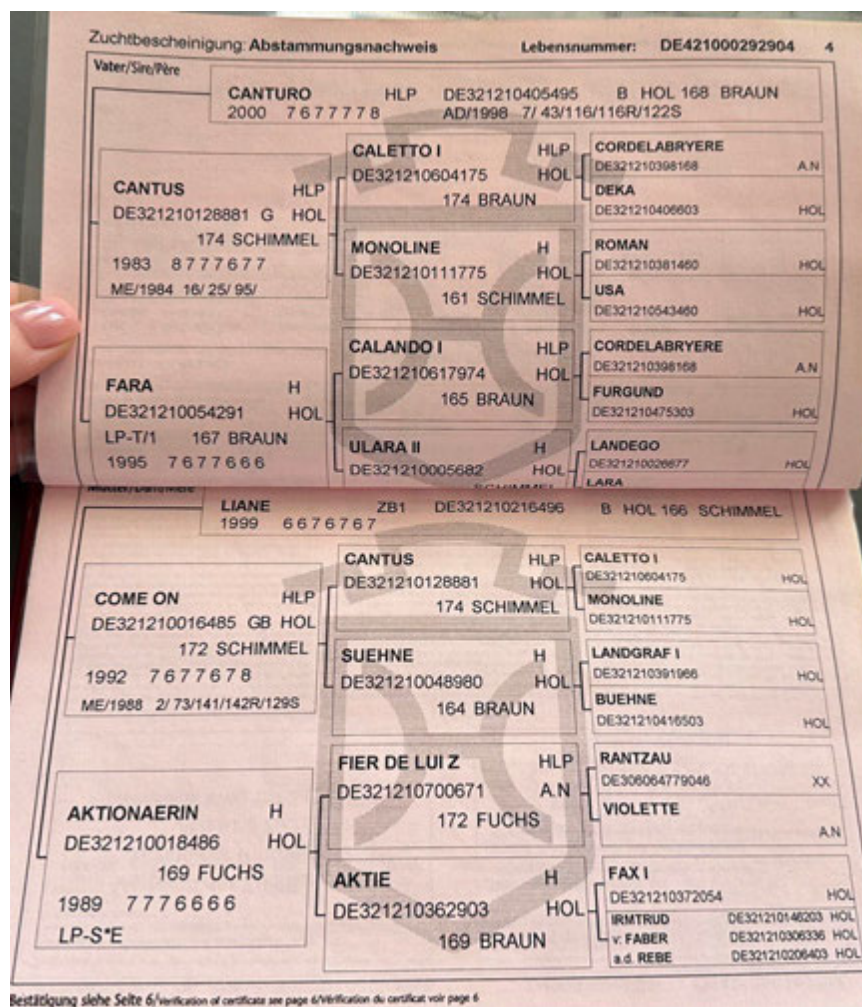

Рис 3.2.4 Родовід на четвертій сторінці паспорту

Добір як цілеспрямована система парування ґрунтується на кількох ключових принципах: чіткому визначенні його мети; перевазі жеребця над кобилами, з якими його планують злучати; пріоритетному використанні виробників, що мають якісне потомство та довели свою цінність у певних генеалогічних комбінаціях; недопущенні тісноспорідненого парування або чіткому контролі за його рівнем і напрямком; а також збереженні спадковості й послідовності добору протягом кількох поколінь. (табл. 3.1-3.5; рис 3.1-3.5)

Таблиця 3.1

Родовід **Bon Coeur** HANN вороного жеребця – 2012р.н лінії **Brentano II**

Benetton	Brentano II Hann	Bolero Hann
Dream Hann		Glocke Hann

темно-коричневий 2004 DE 431315131304	Rotkäppchen Hann	Rotspon Hann
		Dornröschen Hann
Sonnenschein Hann Cipa 2005 DE 431310642606	Sandro Hit Old	Sandro Song Old
		Loretta Old
	Carla Hann	Carismo Hann
		Donna Diva Hann

Статистика за класами змагань:

Дисципліна	Клас	1.	2.	3.	4.	5.
Виїздка	Гран-при	2	2			1
Виїздка	Їзди малого кола	1				
Виїздка	Їзди M-L класу	2		1		
Виїздка	Молоді коні	1				

Срібний призер Чемпіонату Ганноверської асоціації з виїздки верхових коней 2015 року.

Золотий призер Чемпіонату Ганноверської асоціації з виїздки верхових коней 2016 року.

Віце-бундесчемпіон з верхової виїздки 2015 та 2016 років

Рис 3.1 Жеребець **Von Coeur** HANN вороний жеребець – 2012р.н

Таблиця 3.2

Родовід **Ben Benicio** гнідого WESTF жеребеця – 2013 р.н лініх **Belissimo**

M

Benicio Hann темно-коричневий 2005 DE 431316676305	Belissimo M Rhld	Beltain Hann
		Roxa Rhld
	Valencia Hann	Velten Third Hann
Wanja Hann		
Harmonie Westf коричнева 2009 DE 441411269505	Hochadel Hann	Hohenstein Trak.
		Deauville Hann
	Fantastica Westf	Fidermark Westf
		Baccarole Rhld

Статистика за класами змагань:

Дисципліна	Класс	I	II	III	VI	V - місце
		місце	місце	місце	місце	

Виїздка	Гран-при	9	5	4	4	
Виїздка	Їзди малого кола	1	1			
Виїздка	Їзди M-L класу	3	1	1		
Виїздка	Молоді коні	3	2	2		

Рис 3.2 Ben Benicio гнідий WESTF жеребець – 2013 р.н

Таблиця 3.3

Родовід Fürstenball OLDN вороного жеребця – 2006 р.н лінії **Florestan I**

Fürst Heinrich Westf Вороний DE 341411680498	Florestan I Rhld	Fidelio Hann
		Raute Rhld
	Dawina Westf	Donnerhall Old
		Wibke Westf
Maradonna Old Елітна кобила вороної масті DE 333330697298	Donnerhall Old	Donnerwetter Hann
		Ninette Old
	Marella Old	Classiker Holst
		Maureen Old

Статистика за класами змагань:

Дисципліна	Клас	I місце	II місце	III місце	VI місце	V - місце
Виїздка	Гран-при	1	2	1	1	1
Виїздка	Їзди малого кола	2	2		1	
Виїздка	Їзди M-L класу	7	2			
Виїздка	Молоді коні	1				

Срібний призер Бундесчемпіон з виїздки серед коней 2011 року

Рис 3.3 Вороний жеребець **Fürstenball** OLDN– 2006 р.н

Таблиця 3.4

Родовід **Fidertanz** RHLD гнідого жеребця – 2002 р.н лінії **Florestan I**

Fidermark Wes tf Cipogo DE 341410479692	Florestan I Rhld	Fidelio Hann
		Raute Rhld
Reine Freude Rhld	Ravallo Hann	Werther Hann
		Elfe Hann
		Raphael Westf
		Gala Hann

Елітної кобили гнідої масті DE 343430520296	Frühlingssonne Rhld	Frühlingstraum
		II Westf
		Romana Rhld

Статистика за класами змагань:

Дисципліна	Клас	I місце	II місце	III місце	VI місце	V - місце
Виїздка	Гран-при	2	2	4	2	2
Виїздка	Їзди малого кола	1	2	1		
Виїздка	Їзди M-L класу	3	3	1	1	
Виїздка	Молоді коні		1		1	

Бронза на Віце-бундесчемпіон серед верхових коней 2005 року

Рис 3.4 Гнідий жеребець **Fidertanz** RHLd – 2002 р.н

Таблиця 3.5

Родовід **Estobar** NRW WESTF світло гнідого жеребця – 2004 р.н лінії

Ehrensold

Ehrentusch Rhld Вороний DE 343434451584	Ehrensold Westf	Ehrenschild Hann
		Fischerheldin Hann
	Rheinfée Rhld	Rheingold Rhld
		Prinzess Rhld
Florence Westf Темно-гніда DE 341412035194	Ferragamo Rhld	Freigraf Hess
		Elona Rhld
	Florabelle Westf	Florestan I Rhld
		Delia Westf

Статистика за класами змагань:

Дисципліна	Клас	I	II	III	VI	V - місце
		місце	місце	місце	місце	
Виїздка	Гран-при	12	4	3	2	6
Виїздка	Їзди малого кола	3				
Виїздка	Їзди M-L класу	2		2	1	
Виїздка	Молоді коні				1	

Рис 3.5 Гнідий жеребець **Estobar NRW WESTF** – 2004 р.н

4. ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ З КІНЬМИ

До роботи по обслуговуванню коней допускаються особи, що не мають медичних протипоказань, пройшли виробниче навчання, вступний і первинний на робочому місці інструктажі по охороні праці. До обслуговування жеребців-плідників та до об'їжджування молодих коней не допускаються особи молодші 18 років. Прийнятий на роботу протягом двох-п'яти днів повинен пройти стажування під керівництвом досвідченого працівника. Після засвоєння ним безпечних методів роботи бригадир оформляє наряд-допуск до самостійної роботи. Працюючі повинні дотримуватись внутрішнього трудового розпорядку, не допускати присутності в робочій зоні сторонніх осіб, розлиття спиртних напоїв, куріння, виконання робіт в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння. Обслуговування норовистих коней доручають досвідченим і кваліфікованим працівникам.

Жеребців-плідників утримують в денниках. Неспокійних жеребців утримують в денниках, розміщених в кінці конюшні. Перегородки в денниках повинні бути висотою не менше 2,4 м. Вікна розміщуються на висоті не менше 2 м від підлоги і з середини захищають міцною решіткою або сіткою. В передній стінці денник обладнують міцними дьєрима шириною 1-1,2 м, які обов'язково повинні відкриватись назовні. Стінка до висоти 1,5 м робиться суцільна, а вище ґратчаста з відстанню між брусами не більше 0,2 м. Для кожного жеребця-плідника повинен бути комплект лейців з карабінами і вуздечками з підборідним кільцем.

Для кожного коня виділяють, припасовують і закріплюють комплект упряжі. Запрягаючи коня, обов'язково вирівнюють гужі, посторонки, голоблі, щоб він мав можливість вільно рухатися будь-яким алюром, не пошкоджуючи кінцівок. Перед виїздом на роботу старший коняр та їздовий зобов'язані перевірити справність воза і збруї, звернувши особливу увагу на кріплення

голобель, коліс, шплінтування гайок. Під час навантажування чи розвантажування воза (саней) коней треба прив'язувати.

Проміри коней беруть з лівого боку, оскільки значна кількість елементів збруї — вуздечка, недоуздок, черезсідельник, підчеревник, попруга, сіделко, сідла тощо — фіксуються саме з нього. Перед взяттям промірів уважно оглядають на тілі коня місця, до яких торкатимуться поперечні планки мірної палиці чи стрічка. Якщо на холці, сідничних горбах, плечолопаткових суглобах, п'ястку є потертості шкіри, травми, намулювання, рани, то треба визначати проміри дуже обережно. Слід враховувати й те, що деякі коні бояться лоскоту (за ліктем, у нижній частині грудей та черева), а тому можуть поводитись неспокійно.

Коваль під час огляду подошви копит, їх розчищення та підковування повинен тримати зігнуту в зап'ястку передню кінцівку коня рукою або стегнами. Категорично забороняється ковалеві чи будь-кому «сідати» на задню кінцівку коня, тобто утримувати її стегнами. Це дуже небезпечно! Задню кінцівку коня для огляду подошви чи розчищення копит коваль кладе на коліно або стегно, підтримуючи її лівою рукою.

РОЗДІЛ 5. АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Досвід показує, що якість приплоду значною мірою залежить від правильного вибору жеребця для кобил. Саме тому виникає завдання добору — пошуку таких пар для природного осіменіння або штучного запліднення, які забезпечать отримання цінного потомства. Проте проблема добору в тваринництві залишається однією з найскладніших і недостатньо теоретично опрацьованих. Водночас саме від правильного добору значною мірою залежить покращення породних якостей коней через свідоме керування спадковістю.

Основні принципи добору як цілеспрямованої системи парування включають: чітке визначення мети; обов'язкову перевагу жеребця над кобилами, з якими його планують спарувати; максимально ефективне використання найкращих за якістю потомства та перевірених у різних генеалогічних поєднаннях плідників; уникнення або контроль спорідненого парування за рівнем і напрямом; а також спадкоємність добору через кілька поколінь.

За останні роки помітно зросло використання жеребців і кобил іноземного походження, яких схрещують із спортивними конями в надії отримати успішних стрибунів. Це явище поширене у всіх спортивних породах коней і пояснюється, по-перше, міжнародною торгівлею кіньми, а по-друге — розвитком репродуктивних технологій, таких як штучне осіменіння та доставка охолодженої сперми на великі відстані. В умовах активного схрещування виникає зростаюча потреба у використанні показників EBV (очікуваних генетичних значень) для оцінки продуктивності спортивних коней, які дозволяють порівнювати результати між породами і країнами.

Відома німецька стайня “Gut Blee” об'єднує різні сфери діяльності: професійну підготовку коней і вершників з різних європейських країн у класичних спортивних змаганнях, займає важлива місце, як якісний плідник для коней з дотриманням відомих та правильних ліній.

Стайня “Gut Blee ” має професійне обладнання для комфортного утримання елітних спортивних коней, вирощування перспективного молодняку, висококваліфікований персонал та професіональний підхід до справи, що є невідомою складовою успіху в кінному спорті.

Раціони коней в господарстві складаються до потреби їх в енергії, поживних речовинах, а також з врахуванням живої маси і виконуваної роботи. В стайні коні отримують сбалансований корм, за потреб додають мюслі, корми на масляній основі або ісландський мох.

Базуючись на статистиці результатів змагань з конкуру, кращими породами за показниками рівня спортивної продуктивності були ганноверська та ольденбурзька. Найуспішнішими представниками був гнідий жеребець **Fürstenball** ольндербурзької породи та гнідий жеребець **Estobar NRW** вестфальської породи.

Висновки

1. Розведення верхових порід коней є складним і відповідальним процесом, який потребує ретельного підбору плідників та кобил з урахуванням їх генетичних якостей і продуктивності. Ефективний добір забезпечує покращення спадкових ознак, що сприяє підвищенню спортивних і робочих характеристик тварин.

2. Використання сучасних методів штучного осіменіння та репродуктивних технологій дозволяє розширити генетичний пул та швидше впроваджувати цінні спадкові риси у племінне стадо, що особливо важливо для збереження і розвитку спортивних якостей.

3. Верхові породи коней мають великий потенціал для спортивного використання, особливо у виїзді, конкурі та інших видах кінного спорту, де важливими є ритмічність, керованість, витривалість і характер.

4. Правильне утримання, догляд і тренування мають важливе значення для реалізації генетичного потенціалу коней та забезпечення їх довговічності і здоров'я.

5. Застосування оцінки генетичних показників, таких як EBV, дозволяє підвищити точність добору плідників та кобил, що сприяє отриманню більш якісного потомства і розвитку верхових порід на міжнародному рівні.

Пропозиції

Впроваджувати більш системний підхід до підбору жеребців і кобил з урахуванням сучасних методів генетичного аналізу для підвищення якості приплоду.

Розвивати і використовувати репродуктивні технології, зокрема штучне осіменіння та трансплантацію ембріонів, для збереження та поширення цінної генетики верхових порід.

Розширювати науково-практичні дослідження в галузі розведення верхових порід з метою удосконалення програм селекції і тренування коней.

СПИСОК ВИКОРАСТОНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Книги та підручники

1. **"Hannoveraner Zuchtbuch"** – офіційна книга про розведення ганноверських коней, включає історію породи, критерії відбору та племінну роботу.
2. **"Pferdezucht" (Martin Haller)** – фундаментальна книга про селекцію та розведення коней у Німеччині.
3. **"Das Dressurpferd" (Harry Boldt)** – класичне керівництво з тренінгу виїзdkових коней.
4. **"Grundausbildung für Reitpferde" (Reiner Klimke)** – книга про базову підготовку спортивних коней.
5. **"Sport Horse Conformation" (Christian Schacht)** – німецький підхід до оцінки екстер'єру та потенціалу коня.

Наукові статті та дослідження

6. **"The genetics of horse breeding in Germany"** – стаття про селекційну роботу та генетичні особливості німецьких спортивних порід.
7. **"Warmblood Studbook Selection Criteria"** – аналіз відбору племінних жеребців у Німеччині.
8. **Дослідження Інституту конярства в Гадольцхаузені (Institut für Tierzucht, Mariensee, Germany).**

Офіційні ресурси

9. Deutsches Olympiade-Komitee für Reiterei (DOKR) – офіційний німецький комітет кінного спорту [<https://www.pferd-aktuell.de>]
10. Hannoveraner Verband – асоціація розведення ганноверських коней [<https://www.hannoveraner.com>]
11. Oldenburger Pferdezuchtverband – організація з розведення ольденбурзьких коней [<https://oldenburger-pferde.com>]
12. Trakehner Verband – інформація про розведення тракененських коней [<https://www.trakehner-verband.de>]

- 13.Світові книги та рейтинги жеребців за 2025 рік [<https://wbfsh.com/historical-sire-rankings>]
- 14.Офіційна сторінка стайні „Gut Blee“ [https://www.reiterhof-gut-blee.de/hof_index.htm]
- 15.Селекційна ознака ганOVERської породи [<https://lfi-naas.org.ua/wp-content/uploads/2023/08/122-24.pdf>]
- Німецькі стандарти вирощування коней [<https://www.german-horse-quality.de/zucht/>]
- 16.Цінність кормів для коней [<https://www.dr-susanne-weyrauch.de/gesundheit/allgemeine-grundlagen/sportpferde-leistungstark-fuettern>]
- 17.Що таке ісландський мох [<https://horse-vitality-company.com>]
- 18.Bruns, E. 1981. Оцінка племінної цінності жеребців за результатами змагань їх потомства. *Livest. Виробник Sci.* 8 :465–473. doi: 10.1016/0301-6226(81)90067-1 [[CrossRef](#)] [[Google Scholar](#)]
- 19.Bruns, E., Vade B., and Haring H..1980. Результати більш об'єктивного вимірювання продуктивних якостей жеребців під час тестування продуктивності на станції. *Livest. Виробник Sci.* 7 :607–614. doi: 10.1016/0301-6226(80)90074-3 [[CrossRef](#)] [[Google Scholar](#)]
- 20.Thorén Hellsten, E. 2008. *Міжнародні дані спортивних коней для генетичної оцінки* [докторська дисертація]. Упсала: Шведський університет сільськогосподарських наук. [[Google Scholar](#)]
- 21.Thorén Hellsten, E., Jorjani H., and Philipsson J.. . 2008. Зв'язок п'яти європейських популяцій спортивних коней . *Livest. Sci.* 118 :147–156. doi: 10.1016/j.livsci.2007.12.028 [[CrossRef](#)] [[Google Scholar](#)]
- 22.Van Veldhuizen, A. 1997. Оцінка племінної цінності для верхових коней у Нідерландах. У: головний редактор: ван дер Хонінг Інзе, 48-а щорічна зустріч Європейської асоціації з тваринництва; 25–28 серпня; Відень, Австрія. стор. 376.

23. Visser, EK, Van Reenen CG, Blokhuis MZ, Morgan EKM, Hassmén P., Rundgren TMM та Blokhuis HJ. . 2008. Чи впливає темперамент коня на співпрацю вершника та вершника? *J. Appl. Anim. Behav. Sci.* 11 :267–284. doi: 10.1080/10888700802101254 [[PubMed](#)] [[CrossRef](#)] [[Google Scholar](#)]
24. Стюарт І., Вуліамс Дж. і Бразерстоун С. . 2010. Генетична оцінка коней для виступу на змаганнях з виїздки у Великій Британії . *Livest. Sci.* 128 :36–45. doi: 10.1016/j.livsci.2009.10.011 [[CrossRef](#)] [[Google Scholar](#)]
25. Стюарт, ID, Woolliams JA, і Brotherstone S.. . 2011. Генетичні оцінки рис, записаних у тестах британських молодих коней . *Арк. Анім. Порода* . 54 :439–455. doi: 10.5194/aab-54-439-2011 [[CrossRef](#)] [[Google Scholar](#)]
26. Meuwissen, TH, Hayes BJ та Goddard ME. . 2001. Прогноз загальної генетичної цінності за допомогою повногеномних карт щільних маркерів . *Генетика* 157 (4):1819–1829. doi: 10.1093/genetics/157.4.1819 [[безкоштовна стаття РМС](#)] [[PubMed](#)] [[CrossRef](#)] [[Google Scholar](#)]
27. Koenen, E., Van Veldhuizen A., and Brascamp E.. . 1995. Генетичні параметри лінійної конформаційної ознаки та їх зв'язок з виїздкою та конкурсом у популяції голландських верхових коней . *Livest. Виробник Sci.* 43 (1): 85–94. doi: 10.1016/0301-6226(95)00010-I [[CrossRef](#)] [[Google Scholar](#)]